

Pianoafton

—

12-11-2020

—

Kungsalen

Program

Robert Schumann (1810–1856)

Gesänge der Frühe op 133 (1853)

1. *Im ruhigen Tempo*
2. *Belebt, nicht zu rasch*
3. *Lebhaft*
4. *Bewegt*
5. *Im Anfange ruhiges, im Verlauf bewegteres tempo*

Maurice Ravel (1875–1937)

Gaspard de la Nuit (1908)

1. *Ondine*
2. *Le Gibet*
3. *Scarbo*

Albert Dahllöf, piano

Paus

Frédéric Chopin (1810–1849)

Pianosonat no 3 i h moll op 58 (1844)

1. *Allegro Maestoso*
2. *Scherzo: Molto vivace*
3. *Largo*
4. *Finale: Presto non tanto*

David Sundberg, piano

Robert Schumanns *Gesänge der Frühe* (gryningssånger) är ett väldigt inåtvänt och nästan smärtsamt personligt verk. När verket komponerades 1853 hade Schumanns psykiska hälsa börjat bli allt mer instabil, och bara några månader efter att detta verk komponerats försökte han begå självmord i floden Rhen, varpå han på eget beslut (han var rädd att bli en fara för sin fru, Clara) spärrades in på mentalsjukhus där han spenderade de sista åren av sitt liv.

Verket i sig är överlag väldigt annorlunda från mycket av Schumanns tidigare musik – oregelbundet långa fraser, avbrutna melodier, förskjutna rytmiska figurer och oupplösta dissonanser skapar någon slags ömtålig, nästan brusten, kvalitet i musiken. Den första satsen är en väldigt lugn och introspektiv sats i någon slags pastoral karaktär, och i de andra och tredje satserna kan man tycka sig höra någon slags reminiscens till de mer äventyrliga och heroiska karaktärer som man ofta hör i Schumanns tidigare pianoverk, dock här med mindre självklar beslutsamhet och riktning. Först i den fjärde satsen tillåter sig musiken att direkt uttrycka förtvivlan, men musiken lugnar ner sig och övergår in i den femte och sista satsen som återgår till det första styckets nästan pastorala stämning.

Maurice Ravels *Gaspard de la Nuit* är ett av de främsta och mest spännande verken för solopiano från sin tid. Musiken är extremt färgstark och det är svårt att finna något annat verk som utnyttjar pianots klangpotential på så många och varierade sätt. Titeln är en referens till en diktsamling av samma namn av Aloysius Bertrand, och varje sats är i sin tur baserad på en specifik dikt ur denna samling: *Ondine* beskriver en vattennymf som försöker förföra en dödlig man, men misslyckas då mannen redan älskar någon annan. Hon faller några tårar, brister ut i hysteriskt skratt och försvinner i en skur av vatten. *Le Gibet* är en kall och makaber uppmålning av en man som hänger i en galge över ett kallt landskap, med en kyrkklocka som ljuder i fjärran. *Scarbo* i sin tur är kanske främst en dikt om rädsla; en man hemsöks av någon slags demonisk varelse som vandrar in och ut ur skuggorna och plötsligt snurrar genom rummet. När varelsen tycks vara borta dyker den upp igen och växer plötsligt till en katedrals storlek, varpå den bleknar bort och plötsligt slocknar som flammen på ett ljus.

Frédéric Chopins tredje och sista pianosonat är verkligen ett av den romantiska pianorepertoarens stora mästerverk. Den storslagna första satsen är väldigt dramatisk och berättande. Scherzo-satsen som följer kontrasterar detta med en lättare, mer lekfull karaktär. Den ganska omfattande tredje satsen är en av Chopins varmaste och mest personliga satser musik, och den sista är kanske en av de mest medryckande finalsatser som skrivits för piano.